

RUŽIČKA

AND PARTNERS

Ochrana osobných údajov počas pandémie koronavírusu

Pri spracúvaní osobných údajov dochádza k zásahom do základných práv a slobôd jednotlivcov. V súčasnosti sa otvára množstvo verejných diskusií na túto tému, ktoré smerujú predovšetkým k posúdeniu, či niektorý zásah nie je neprimeraný vzhľadom na chránený záujem alebo dokonca protiprávny. V podobnom duchu dochádza k stretom aj na politickej scéne. Takéto spory budú vznikať pravdepodobne častejšie, ako sme zvyknutí a neraz skončia na súdoch, vrátane Ústavného súdu SR, ako je avizované aj v prípade ustanovení čl. IV zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (tzv. špehovacia novela v rámci LEX KORONA).

Aktuálny stav k 20. 4. 2020

V súvislosti s mimoriadnou situáciou a núdzovým stavom spôsobenými ochorením COVID-19 je možné predpokladať, že štát a ďalšie oprávnené subjekty môžu prijímať ďalšie nevyhnutné opatrenia na zabránenie šírenia tejto choroby.

Aj zamestnávateľia a podnikatelia sa môžu ocitnúť v situácií, že budú mať záujem, či dokonca povinnosť chrániť osoby nachádzajúce sa na pracovisku alebo vo svojich priestoroch, pred nákazou aj formou zisťovania informácií, ktoré sú alebo môžu byť osobnými údajmi (vrátane citlivých osobných údajov).

Ideálne získajú oprávnené osoby potrebné informácie priamo od týchto osôb, ale môžu nastať situácie, že to nebude možné, a preto bude nevyhnutné získavať ich nepriamo od iných subjektov alebo za použitia rôznych technických zariadení, ktorými sa sprístupnia inak nedostupné osobné údaje.

Je potrebné zdôrazniť, že samotné pravidlá „GDPR“ síce slúžia na ochranu pred neoprávneným spracúvaním osobných údajov, no nie každé spracúvanie je neoprávnené napriek tomu, že ním dochádza k určitému obmedzeniu práv a slobôd dotknutej osoby.

Zákonnosť spracúvania je možné dosiahnuť len v prípade, že operácie s osobnými údajmi bude prevádzkovateľ vykonávať na právnom základe predpokladanom právnymi predpismi na ochranu osobných údajov. Tieto právne základy sa rôznia v závislosti od typu spracúvaných osobných údajov.

Pokiaľ ide o spracúvanie zdravotných osobných údajov bude požiadavka zákonnosti ťažšie splniteľná na rozdiel od zákonnosti spracúvania tzv. obyčajných osobných údajov. Zdravotné údaje predstavujú osobitnú kategóriu údajov a ich spracúvanie je vo všeobecnosti zakázané. Spracúvať ich možno najmä za podmienok uvedených v nariadení GDPR alebo zákone o ochrane osobných údajov.

Mnohokrát bude spracúvanie zdravotných údajov možné aj bez súhlasu samotnej osoby napríklad poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti alebo štátnymi orgánmi v záujme ochrany verejnej bezpečnosti a zdravia. Okrem uvedeného môžu nastať aj situácie, kedy zákon priamo vyžaduje spracovať osobné údaje aj inými subjektami, ako sú napríklad zamestnávateľia alebo telekomunikační operátori. Samozrejme, že aj pri týchto zásahoch musia tí, ktorí osobné údaje spracúvajú dbať na primeranosť a nevyhnutnosť svojich zásahov a dodržiavať zásady ochrany a bezpečnosti osobných údajov.

Pre lepšie pochopenie sme vybrali okruhy tém, ktoré sa objavujú v tejto právnej oblasti najmä z dôvodu stretu dvoch záujmov - záujmu ochrániť osobné údaje a verejnému záujmu ochrániť život a zdravie ľudí pred pandémiou koronavírusu.

1. Spracúvanie telekomunikačných údajov

Momentálne značne diskutovanou témou sa stalo spracovanie lokalizačných údajov zákazníkov telekomunikačnými operátormi. Táto téma zarezonovala spoločnosťou z dôvodu výrazného obmedzenia práva a slobôd jednotlivcov v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu. Parlament síce schválil zákon č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony a ktorým doplnil zákon č. 351/2011 Z.z. o elektronickej komunikácii o nové povinnosti a oprávnenia pri spracúvaní údajov telekomunikačného tajomstva s informáciou o čase vzniku lokalizačného údaje, no tento bude v blízkej dobe pravdepodobne podrobený prieskumu Ústavného súdu SR.

Pod pojem telekomunikačné tajomstvo spadajú jednak informácie o obsahu prenášaných správ, ako aj o identifikácií komunikujúcich strán, o prevádzkových údajoch ako aj o lokalizačných údajoch, ktorých sa novela priamo týka. Z uvedeného teda vyplýva, že hlavné obavy riziko spočívajú v tom, či oprávnený telekomunikačný operátor a úrad nebudú môcť získať a spracúvať rôzne osobné údaje, ktoré zákon obmedzuje len akousi povinnosťou spracúvať osobné údaje výlučne v rozsahu potrebnom na identifikáciu užívateľov v záujme ochrany života a zdravia na základe písomného odôvodnenia.

Cieľom zákona je, okrem iného, umožniť Úradu verejného zdravotníctva SR zbierať, spracúvať a uchovávať tieto údaje počas trvania mimoriadnej situácie a núdzového stavu, najdlhšie však do 31. decembra 2020. Po preskúmaní zákona Ústavným súdom SR sa nakoniec ukáže, či uvedené zásahy do práv jednotlivcov nebolo príliš rozsiahle a z toho dôvodu protiústavné.

V tomto smere je kritické upozorniť, že prevažná väčšina komunikácie v týchto dňoch sa uskutočňuje telefonicky, a je otáznou či nie je ich bezpečnosť kompromitovaná v dôsledku uvedených opatrení. Inak je to však pri komunikácii cez technologické zariadenia prostredníctvom internetu, ktorý dnes nepodlieha úprave zákona o elektronickej komunikácii, a preto by sa na takúto komunikáciu nemala nová úprava vzťahovať. Napriek tomu, je dobré byť obozretný a opatrný a prehodnotiť bezpečnosť používaných akýchkoľvek systémov a zavedených interných opatrení spojených s využívaním technologických zariadení, ako aj možnosť využívať VPN a šifrovanú komunikáciu.

2. Informovanie miest a obcí o karanténe alebo ochorení COVID-19

Z médií sme sa dozvedeli, že viaceré obce a mestá sa stretli s nedisciplinovanosťou svojich obyvateľov, ktorí boli diagnostikovaní ochorením COVID 19, čo spôsobilo ich obavy z nekontrolovateľného šírenia ochorenia na ich území. Z tohto dôvodu začali obce požadovať informácie k pobytu pacientov v obci avšak tieto ich žiadosti nebolo možné splniť. Z vyjadrenia Úradu na ochranu osobných údajov, ktoré sa nachádza v Stanovisku úradu k požadovaniu údajov o osobách nakazených Covid-19 alebo o osobách v karanténe mestami a obcami vyplynulo, že informácia o karanténe alebo nákuze obyvateľa, konkrétnej osoby z obce alebo mesta v spojení s jej presným identifikovaním, predstavuje osobitnú

kategóriu osobných údajov. V zmysle skôr uvedeného, nie je spracúvanie osobitnej kategórie osobných údajov dovoľené s výnimkou existencie zákonného dôvodu, najčastejšie právneho predpisu.

V nadväznosti na uvedené, dnes nie je možné sa oprieť o žiadny zákon alebo právny predpis, či opatrenie, ktoré by oprávňovalo obce a mestá na spracúvanie týchto citlivých údajov. Túto situáciu by mohlo zmeniť prijatie opatrenia štátu na základe zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, ktoré by poskytovalo dostatočné záruky a malo by vhodnú právnu formu. Nie je vylúčené, že v blízkej dobe ak bude situácia gradovať a záujem sa preváži k ochrane ostatných obyvateľov obce, dôjde k prijatiu takéhoto opatrenia a právny základ pre spracúvanie obcami a mestami bude založený. Momentálne sa štát takýmto opatreniam odhaľujúcim zdravotné údaje občanov chce vyhnúť nakoľko nechce neprimerane stigmatizovať samotných pacientov a tým im sťažovať už tak náročnú situáciu.

Z médií sa k nám dnes dostávajú rôzne informácie, o ktorých je veľmi ťažko zistiť, či sú alebo nie sú pravdivé. Kolovala dokonca informácia, podľa ktorej štát údajne¹ neinformoval niektorých obyvateľov rómskych osád o výsledkoch ich testov, aby tým predišiel ich vzájomnému stretávaniu sa. Nevieme, či je uvedená informácia pravdivá. Ak by však teoreticky bola, uvedený postup by bol značne otáznym, pretože je v rozpore s Chartou práv pacienta v SR a zákonom o zdravotnej starostlivosti, podľa ktorých má pacient právo na informácie týkajúce sa jeho zdravotného stavu.

Aký bude pravdepodobne ďalší vývoj? Pokiaľ sa pandemická situácia v SR začne zhoršovať a záujem ochrany ostatných obyvateľov pred nákazou preváži nad záujmami jednotlivca, pravdepodobne dôjde k obmedzeniu jeho práv spojených s ochranou osobných údajov tým, že sa v súlade so zákonom sprístupnia inak neoprávneným subjektom.

3. Kontrola teploty zamestnancov a informovanie o ochorení na pracovisku

Vo všeobecnosti by mal byť každý zamestnávateľ opatrný pri spracúvaní osobitných kategórií osobných údajov, aj keď niekedy nie je jednoduché určiť, či osobný údaj je alebo nie je citlivý.

V súvislosti s kontrolou teploty a informovanosti pracovníkov o nákaze na pracovisku pôjde bez pochyby o spracúvanie citlivých osobných údajov. K takémuto spracúvaniu vedie zamestnávateľov najmä zákonná povinnosť zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci ako aj povinnosti uložené opatreniami oprávnenými orgánmi dohľadu, avšak vždy musí byť spracúvanie primerané s minimálnym rozsahom spracúvaných údajov.

Napríklad aj zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci ukladá zamestnávateľovi rôzne povinnosti v súvislosti s bezprostredným a vážnym ohrozením života a zdravia, ktoré by mohli odôvodniť zásah do práv a slobôd zamestnancov primeraným spôsobom, avšak každý takýto zásah vyžaduje predchádzajúce posúdenie nevyhnutnosti a primeranosti tak, aby nedošlo k porušeniu ochrany osobných údajov dotknutých osôb.

¹ Informácia pochádza z televízneho spravodajstva.

4. Informačná povinnosť

Netreba zabudnúť, že každý prevádzkovateľ bez ohľadu na právny základ spracúvania osobných údajov je povinný poskytnúť dotknutej osobe zákonom definované informácie o spracúvaní jej osobných údajov uvedené v čl. 12 až 14 nariadenia GDPR a zákona o ochrane osobných údajov v stanovených lehotách a transparentným spôsobom.

Len v niektorých špecifických prípadoch, ak prevádzkovateľ nezískava údaje priamo od dotknutej osoby, nemusí ani splniť svoju informačnú povinnosť. Jednou z takýchto výnimiek je aj skutočnosť, že poskytovanie takýchto informácií sa ukáže ako nemožné alebo by si vyžadovalo neprimerané úsilie, alebo pokiaľ je pravdepodobné, že to znemožní alebo závažným spôsobom sťaží dosiahnutie cieľov takéhoto spracúvania. V takých prípadoch prijme prevádzkovateľ vhodné opatrenia na ochranu práv a slobôd a oprávnených záujmov dotknutej osoby vrátane sprístupnenia daných informácií verejnosti. Podobná výnimka existuje aj vo vzťahu k prevádzkovateľom, ktorí získali osobné údaje inak ako od dotknutej osoby, na základe práva Únie alebo štátu, ktoré sa na nich priamo vzťahuje a toto právo upravuje primerané opatrenia. Uvedená výnimka by sa tiež mohla uplatniť napríklad v určitých prípadoch povinných hlásení, ak vyplývajú zo zákona.

Z dôvodu enormných pokút, ktorých výška je priamo ovplyvnená typom neoprávnene spracúvaných osobných údajov, pričom zaradenie údaju nie je vždy jednoznačné, odporúčame každé spracúvanie ako aj uplatnenie výnimky podrobiť posúdeniu, ktoré bude predchádzať samotnému spracúvaniu za účelom predchádzania porušenia ochrany osobných údajov.

Ak potrebujete ďalšie vysvetlenia k uvedeným opatreniam, prípadne pomoc s ich realizáciou, je Vám tím RUŽIČKA AND PARTNERS pripravený pomôcť. **Neváhajte sa na nás obrátiť!**

RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o.

Informácie podľa zákona č. 136/2010 Z. z.
Spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa slovenského práva.

Sídlo:

Vysoká 2/B, 811 06 Bratislava, Slovenská republika
Tel. číslo: +421 (0)2/32 33 34 44
Fax. číslo: +421 (0)2/32 33 34 43
Email: office-ba@r-p.sk
IČ DPH: SK2022827620

Zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 58431/B, IČO: 36 863 360.

Zapísaná do zoznamu Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“) dňa 4. júna 2009.

Oprávnenie na poskytovanie právnych služieb a právneho poradenstva (advokátskych služieb) v súlade so zákonom č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov vzniklo na základe zápisu spoločnosti do príslušného zoznamu vedeného SAK so sídlom Kolárska 4, 813 42 Bratislava, Slovenská republika.

Spoločnosť poskytuje advokátske služby v súlade s ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z.z. v platnom znení a v súlade s príslušnými predpismi SAK na základe zmlúv s klientmi, ktoré sa spravujú slovenským právom. V prípade poskytovania služby pre zahraničné osoby je príslušným súdom slovenský súd príslušný podľa miesta sídla spoločnosti v súlade so slovenskými právnymi predpismi.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú spoločnosťou pri poskytovaní právnych služieb je upravená zákonom č. 586/2003 Z.z.

Zodpovednosť spoločnosti za škodu je poistená poisťovateľom Starr Europe Insurance Limited, sídlo poisťovateľa: Dragonara Business Centre, 5th Floor, Dragonara Road, St. Julians STJ 3141, Maltská republika, registračné číslo: C 85380, konajúca v Slovenskej republike prostredníctvom organizačnej zložky STARR EUROPE INSURANCE LIMITED, pobočka poisťovne z iného členského štátu. Organizačná zložka je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Po, vložka číslo 6332/B, s registrovaným sídlom na adrese: Panenská 5, 811 03 Bratislava, Slovenská republika. Poistená činnosť: poskytovanie právnych a odborných služieb, č.z.: 7707024612. Limit poistného plnenia: 15 000 000 EUR na jednu a spolu na všetky poistné udalosti počas doby trvania.

Spoločnosť poskytuje služby za odmenu, ktorej výška a forma sú dohodnuté zmluvne pred začatím poskytovania služieb v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z.z. v platnom znení.

Sťažnosti alebo reklamácie služieb spoločnosti možno uplatniť v mieste sídla spoločnosti.

Ďalšie informácie o spoločnosti možno získať v mieste jej sídla.